

MOR ORIOL BOHIGAS

Bohigas té edificis als principals carrers de la ciutat, però el seu gran llegat és el d'haver transformat l'urbanisme de la capital catalana en el tombant del segle XX

Amb B de Barcelona

Jordi Panyella
BARCELONA

En la història i l'alfabet de Barcelona, en primer lloc sempre hi apareixerà l'idefons Cerdà i, a continuació, Oriol Bohigas. L'arquitecte i urbanista traspassat dimarts és reconegut per tothom com l'home que va dissenyar la Barcelona moderna, i si Cerdà va dibuixar l'engrandiment de la ciutat, superant la barrera de les antigues muralles, Bohigas la va projectar al segle XXI fent aterrar el mur que feia que la ciutat visqués d'esquena al mar Mediterrani.

Bohigas serà recordat més per la seva funció com a urbanista, mà dreta de Pasqual Maragall en la transformació de Barcelona arran de la candidatura olímpica del 1992, que no pas com a arquitecte. Tot i això, del seu taller, format amb Josep Maria Martorell i David Mackay, n'han sortit edificis que avui es poden veure a les principals avingudes i places de la ciutat, com la casa ruse de la Meridiana, el Palau Nou de la Rambla, la seu de la UGT a la rambla del Raval i, més recentment, el Museu del Disseny de la plaça de les Glòries, edifici polèmic conegut popularment com "la Grapadora".

Oriol Bohigas en una imatge del 2004, fotografiat des d'un balcó de la plaça Reial, on tenia el seu domicili i també l'estudi d'arquitectura ■ G. MASSANA / ARXIU

Si la Barcelona de Cerdà va mirar cap al pla i la falda de la muntanya, la ciutat de Bohigas es va obrir a les platges, amb la construcció d'un passeig marítim quilomètric i el nou barri de la Vila Olímpica, nova façana marítima que anys més tard es completaria amb la urbanització del Fòrum i Diagonal Mar. En el seu disseny, Bohigas volia quatre torres a primera línia de mar, en evocació de la senyera, pe-

rò la condició d'espai marítim terrestre, amb competències de l'Estat espanyol, ho va limitar als dos edificis actuals de l'Hotel Arts i la torre Mapfre.

Com a màxim responsable d'urbanisme, Bohigas va voler democratitzar la ciutat apostant pels barriis com a lloc de cultura. La seva obsessió era la dignificació d'aquests espais i per això hi va portar escultures i hi va fer construir biblioteques.

Militant de Ciutat Vella, vivia i treballava a la plaça Reial, va ser el responsable últim de les operacions d'esponjament al Raval, amb l'obertura de la Rambla, o al barri de Santa Caterina, amb l'obertura de l'avinguda Cambó. Aquests projectes, en què van participar arquitectes de renom com Oscar Tusquets, neixen de la translació a Barcelona de l'urbanisme de París que va construir

centres culturals de primer nivell al nucli antic, com el Georges Pompidou, o la reurbanització de Les Halles.

L'urbanisme de bisturí i excavadora sempre és polèmic, i la polèmica va acompanyar Bohigas amb el debat sobre les places dures que va fer edificar. El gran espai cimentat de la plaça dels Països Catalans és un dels exemples més clars d'aquesta manera de fer que va ser molt

criticada per la premsa, a la qual sovint tractava d'ignorant, i també per la ciutadania, tan enyorada del verd.

Una de les últimes propostes de Bohigas va ser la d'unificar amb Barcelona una desena d'edificis circumdants, i així construir la gran ciutat. La provocació anava amb ell, com quan va convocar una manifestació a l'entorn de la Sagrada Família per demanar-ne l'enderroc. ■

Mirador

Junta de govern del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC)

Gràcies, mestre

Amb la pèrdua d'Oriol Bohigas, institucions i arquitectes tenim a partir d'avui l'obligació de reivindicar una de les figures més complexes i destacades de la segona meitat del segle XX.

Bohigas deixa un llegat polièdric que va més enllà de l'obra construïda, perquè va exercir l'arquitectura també des d'una dimensió política, social i cultu-

ral. I ho va fer amb ulls de ciutadà i vetllant sempre pel bé comú.

El seu nom s'impregna necessàriament de la firma MBM, un despatx que va formar amb Josep Martorell i David Mackay. Sens dubte, la seva màxima aportació és la transformació de Barcelona per als Jocs Olímpics, a més de l'obertura de la ciutat al mar i la dignificació dels barriis.

Bohigas va crear l'Arxiu Històric del COAC perquè l'arquitectura catalana perduri en el temps

Amb Narcís Serra i Pasqual Maragall, Bohigas es va introduir en el món de la política a l'Ajuntament de Barcelona, des d'on va dedicar-se a construir un relat

per divulgar el poder reformador de l'arquitectura i l'urbanisme de qualitat per construir societats més obertes i igualitàries.

Bohigas també va destacar en l'àmbit educatiu, traslladant tot el seu coneixement a l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona, d'on va ser director i referent per a múltiples generacions.

És precisament des d'aquest

compromís amb l'arquitectura, que Bohigas va crear l'Arxiu Històric del COAC, que, més de 50 anys després, manté intacta la finalitat amb la qual va fer-lo néixer: que l'arquitectura catalana i els arquitectes que l'han feta possible perdurin en el temps.

El seu llegat és patrimoni i exemple per a generacions senceres d'arquitectes. Gràcies, mestre.